

Baltų pagonybė. Elgetos maldininkai: ištakos ir evoliucija

Santrauka

Kada elgetos atsirado baltų kraštuose, šiandien turimais duomenimis vargiai galėtume tiksliai nustatyti. Rašytiniuose šaltiniuose apie juos žinių (tiesa, fragmentiškų ir net prieštaringų) randame tik nuo XVI a. Vis dėlto ano laikotarpio kronikose užfiksuota informacija leidžia svarstyti apie elgetų ir senųjų kulto tarnų paraleles, o sykiu ir apie pirmųjų elgetų atsiradimo priežastis.

XVI–XVII a. maldininkas aukojimus atlieka jau slapta nuo bažnytinės bei pasaulietinės valdžios, priverstas klajoti, slėpti

savąjį pašaukimą, todėl laikytinas ir pirmuoju maldininku-elgeta, kuris, laikantis tradicijos, bendruomenės, yra išlaikomas. Nuo XVII a. pabaigos – XVIII a. pradžios elgeta – jau dviejų religijų (ikikrikščioniškosios ir krikščioniškosios) sinkretinis darinys, kuriame lygiomis dalimis susilieja krikščioniškojo gailingumo ir pagarbos senajam žynių luomui refleksijos. Tradicinio laikotarpio elgetos įvaizdžio ir vertinimo visuomenėje skilimas (teigiamas ir neigiamas) sietinas su apsimetėlių elgetų atsiradimu.

Esminiai žodžiai: pagonybė, elgetos maldininkai, aukojimai, apeigos, tikėjimai, papročiai.

Gauta 2018.02.10